

Gemeenteraad Harderwijk
t.a.v. raadsfractie Gemeentebelang
Postbus 149
3840 AC HARDERWIJK

datum: 24 februari 2026
ons kenmerk: 02430000246391 / 02430000851466
uw brief van: 8 februari 2026
uw kenmerk:
onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen van Gemeentebelang over Klachtenafhandeling, structurele overlast en lessen uit de opvanglocatie Graaf Ottolaan

Geachte heer De Lange,

U heeft namens de fractie van Gemeentebelang schriftelijke vragen gesteld over klachtenafhandeling, structurele overlast en lessen uit de opvanglocatie Graaf Ottolaan. U verwijst in uw vragen naar schriftelijke informatie uit interne COA correspondentie over meldingen van bewoners van het AZC op het terrein van het AZC.

Voor de goede orde willen wij vooraf duiden dat de bevoegdheid van het gemeentebestuur en in het bijzonder de burgemeester waar het gaat om openbare orde en veiligheid zich beperkt tot de openbare ruimte en niet op de interne bedrijfsvoering van een opvanglocatie.

Waar uw vragen niet zien op incidenten in de omgeving hechten wij er aan aan te geven dat meerdere recente incidenten buiten het AZC werden veroorzaakt door mensen van buiten het AZC en/of andere gemeenten.

Vraag 1:

Is het college bekend met de inhoud van het WOO-document inzake klachten, meldingen en incidenten rondom de opvanglocatie aan de Graaf Ottolaan?

Antwoord 1:

Ja, het college heeft kennisgenomen van de betreffende documenten. Het betreft hier hoofdzakelijk interne operationele registraties van het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) over de periode 1 januari t/m 30 september 2025.

Vraag 2:

Hoe beoordeelt het college de frequentie, aard en duur van de meldingen die in dit document zijn vastgelegd?

organisatie eenheid: Team Samenleving
behandeld door: M.J. Ahne
telefoonnummer: 0341 411 137
bijlage(n):

Havendam 56
Correspondentieadres:
Postbus 149
3840 AC Harderwijk
T 0341 411 911
E info@harderwijk.nl
W harderwijk.nl
B NL44 BNGH 0285 0033 13

Antwoord 2:

Het college stelt vast dat het document een overzicht geeft van incidenten die zich vrijwel uitsluitend binnen de opvanglocatie hebben afgespeeld, zoals het overtreden van huisregels of interne verbale agressie. Net als bij andere instellingen met een woonfunctie (zoals een verpleeghuis of ziekenhuis) is een dergelijke incidentenregistratie een regulier onderdeel van de professionele bedrijfsvoering. Het college ziet in deze registratie de bevestiging dat het COA een strikt en uitgebreid sanctioneringsmodel hanteert voor gedragingen op het terrein. Omdat deze meldingen de interne orde van het COA betreffen en niet de openbare orde in de gemeente Harderwijk, is een inhoudelijke beoordeling van de frequentie of aard door het college niet aan de orde. De burgemeester wordt enkel direct geïnformeerd bij incidenten met een aanzienlijke impact op de veiligheid van de Harderwijkse samenleving.

Vraag 3:

Welke criteria hanteert het college om te bepalen wanneer overlast niet langer incidenteel, maar structureel is?

Antwoord 3:

Er moet een strikt onderscheid worden gemaakt tussen interne incidenten op het AZC en de openbare orde in de wijk. Voor incidenten op het terrein hanteert het COA eigen kaders en maatregelen (zoals het Reglement Onthoudingen en Verstrekkingen-beleid). Het college (de burgemeester) komt pas in beeld wanneer gedragingen effect hebben op de openbare orde en veiligheid buiten het terrein. De burgemeester beoordeelt de openbare orde op basis van politierapporten en meldingen uit de openbare ruimte. Overlast wordt als structureel aangemerkt wanneer reguliere handhavingsinstrumenten in de openbare ruimte herhaaldelijk onvoldoende effect sorteren op overlastgevend gedrag.

Vraag 4:

Kan het college aangeven welke structurele maatregelen aantoonbaar zijn voortgekomen uit deze meldingen?

Antwoord 4:

Omdat de meldingen de interne orde van het COA betreffen, leiden deze primair tot interne maatregelen door het COA, zoals een correctiegesprek, waarschuwingsbrief of, bij ernstige overlast, plaatsing in een handhaving- en toezichtlocatie (HTL). De gemeente heeft echter op basis van eerdere ervaringen de Ketenaanpak gefaciliteerd. Hierin werken de veiligheidspartners (COA, Politie/AVIM en DT&V) nauw samen om signalen over individuele overlastgevers tijdig te combineren met gedragingen buiten de opvang. Deze ketensamenwerking is dé structurele maatregel om te borgen dat interne incidenten niet overslaan naar de openbare ruimte. Daarnaast zijn er camera's op straat geïnstalleerd en hebben we vanaf 2024 de inzet van straatcoaches gefaciliteerd.

Vraag 5:

In hoeveel gevallen is sprake geweest van herhaling van meldingen op dezelfde plekken of met dezelfde aard van overlast?

Antwoord 5:

Het college beschikt niet over cijfers van herhaalde interne incidenten op het AZC; dit behoort tot de verantwoordelijkheid van het COA. Bij ernstige incidenten maar ook medische noodgevallen wordt

dit direct gemeld en is er sprake van de inzet van hulpdiensten, dit maakt dat omwonenden dit meekrijgen. Voor zover incidenten effect hebben op de omgeving, worden deze gemonitord door de politie en besproken in het casusoverleg tussen het COA en de veiligheidspartners om herhaling te voorkomen.

Vraag 6:

Kan het college aangeven welke structurele maatregelen aantoonbaar zijn voortgekomen uit deze meldingen?

Antwoord 6:

Het college kan dit niet kwantificeren. Veel van de geregistreerde incidenten worden door het COA intern afgehandeld via hun sanctioneringsmodel. Een maatregel zoals het overplaatsen van een bewoner naar een HTL is voor een omwonende niet altijd direct zichtbaar, maar is wel een effectieve interventie om de rust op de locatie en in de omgeving te borgen. Het doel van de ketensamenwerking is juist om preventief te handelen voordat overlast zichtbaar wordt voor de buurt.

Vraag 7:

Welke lessen heeft het college expliciet getrokken uit de situatie aan de Graaf Ottolaan bij het beoordelen van nieuwe opvanglocaties?

Antwoord 7:

De belangrijkste les is dat een veilige opvanglocatie onlosmakelijk verbonden is met een structurele samenwerking in de keten. Harderwijk heeft met het wekelijkse casusoverleg tussen COA, Politie (wijkagent), AVIM en DT&V een model neergezet dat landelijk als voorbeeld wordt gezien. Daarnaast is gebleken dat:

Een vroegtijdige registratie en analyse van interne incidenten door het COA essentieel is voor de veiligheidspartners om tijdig te kunnen anticiperen op mogelijke effecten in de openbare ruimte. Het streng handhaven van het COA op het AZC helpt daarbij ook aan vermindering van het aantal incidenten. Echter met de huidige AZC bezetting die in heel Nederland op 100% zit heeft het COA weinig mogelijkheden om mensen met botsende culturen of persoonlijkheden in verschillende units te plaatsen waardoor spanningen minder goed voorkomen kunnen worden.

Het faciliteren van een omwonendenoverleg door het COA een belangrijke rol speelt bij het monitoren van de leefbaarheid rondom een locatie.

Directe communicatielijnen tussen de locatiemanager en de burgemeester noodzakelijk zijn voor situaties met een grote maatschappelijke impact.

Vraag 8:

Kan het college onderbouwen waarom het verwacht dat vergelijkbare problematiek zich niet zal herhalen bij andere locaties?

Antwoord 8:

Hoewel incidenten bij instellingen met een woonfunctie nooit volledig uit te sluiten zijn, beschikt de gemeente Harderwijk inmiddels over een bewezen effectieve veiligheidsstructuur. Door de voortzetting van de integrale ketenaanpak worden overlastgevers sneller in beeld gebracht en

kunnen persoonsgerichte maatregelen — zoals versnelde asielprocedures of overplaatsing naar een HTL — effectiever worden ingezet. Deze proactieve werkwijze zorgt ervoor dat de verblijfsduur van overlastgevende personen in de lokale opvang tot een minimum wordt beperkt. Zoals u echter bekend is een andere locatie op dit moment niet aan de orde.

Vraag 9:

Op welke wijze zijn de belangen, veiligheid en leefbaarheid van omwonenden meegewogen in recente besluitvorming?

Antwoord 9:

De leefbaarheid en veiligheid van onze inwoners zijn de belangrijke kaders bij de besluitvorming over opvanglocaties. Dit is verankerd in de nota Veiligheidszorg, die als harde randvoorwaarde dient voor de exploitatie van een locatie door het COA. Hierin zijn strikte afspraken vastgelegd over de inzet van beveiliging en de informatievoorziening aan de burgemeester. De burgemeester ziet er vanuit zijn wettelijke taak op toe dat het COA zijn verantwoordelijkheid neemt voor de orde op het terrein, zodat de veiligheid in de omliggende wijk gewaarborgd blijft.

Vraag 10:

Is het college bereid om de evaluatie van eerdere opvanglocaties expliciet te betrekken bij toekomstige besluiten, en zo ja: hoe en wanneer?

Antwoord 10:

Ja. De ervaringen van de Graaf Ottolaan en de werking van de ketenaanpak worden besproken binnen de driehoek en de projectgroep Ketenaanpak. Deze inzichten vormen de basis voor elke bestuursovereenkomst en de inrichting van eventuele toekomstige locaties. Het college blijft vasthouden aan de lijn dat opvang alleen mogelijk is wanneer de veiligheid en leefbaarheid voor de omgeving proactief en aantoonbaar geborgd zijn.

Wij gaan ervan uit dat wij hiermee uw vragen hebben beantwoord. Mocht u toch nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de heer M.J. Ahne van Team Samenleving via m.ahne@harderwijk.nl of telefoonnummer 0341 411 137.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Harderwijk,

mevrouw F.H.W. de Jong
secretaris

de heer J. Joon
burgemeester